

Libris.RO
ALAN HOLLINGHURST
Respect pentru omeni și cărți

Linia frumuseții

Traducere din limba engleză și note
MARIANA PIROTEALĂ

LITERA®

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

**ACORDURILE IUBIRII
(1983)**

Cartea lui Peter Crowther despre alegeri era deja în librării. Se numea *Majoritate zdrobitoare!*, și spiritualul vânzător de la Dillon's sugerase acest lucru prin aranjarea vitrinei. Imaginea aurie și palidă a triumfătorului prim-ministru se repezea spre client ca un val scânteietor. Nick se opri pe stradă și apoi intră să studieze un exemplar. Îl întâlnise o dată pe Peter Crowther și auzise că fusese descris drept un scărța-scărța, dar și drept un „analist caustic“: zâmbetul în colțul gurii, pe care îl afișa în timp ce întorcea paginile, îi ascundea nedumerirea, căci nu știa care descriere era mai aproape de adevăr. Era ceva neprofesionist în viteza cu care fusese publicată, la numai două luni după eveniment, dar, desigur, și în scriitura în sine. Tonul caustic al cărții părea rezervat eforturilor opoziției. Nick privi cu atenție fotografiile, dar Gerald apărea numai în una: o fotografie de grup cu „Cei 101 noi membri conservatori ai Parlamentului“, în care fusese destul de isteț, sau de iute, ca să se așeze în primul rând. Stătea zâmbitor și privea de parcă în mintea lui aceea era deja banca din față¹. Zâmbetul, gulerul alb purtat la cămașă închisă la culoare, batista nescrobită din buzunarul de la piept

¹ În Parlamentul Marii Britanii, în primele două rânduri stau membri de seamă ai opoziției și ai guvernului.

Respect pentru cărți și cărți

aveau să fie, cu siguranță, celebre când băieții din rândurile din spate nu aveau să mai fie decât rânjete și încrustături date uitării. Cu toate acestea, era menționat doar de două ori în text – ca fiind un „*bon viveur*”¹ și unul din „*restrânsa minoritate*“ de parlamentari conservatori care trecuseră, „asemenea lui Gerald Fedden, noul membru al Parlamentului din partea circumscripției Barwick“, prin școli private și pe la Oxbridge². Nick ridică din umeri și ieși din librărie; însă, ajuns pe stradă, simți o undă întârziată de mândrie, deoarece văzuse într-o carte publicată un om pe care îl cunoștea.

Avea o întâlnire „pe nevăzute“ în seara aceea la opt, iar torida zi de august era o licărire de emoții, cu mici interludii răcoroase de visare lascivă. Întâlnirea nu era complet „pe nevăzute“, ci doar „pe întrevăzute“, după cum spusese Catherine Fedden când Nick îi arătase fotografia și scrisoarea. Lui Catherine părea să-i placă aspectul bărbatului, pe nume Leo, despre care spusese că este exact genul ei; dar scrisul lui îi dădea o stare de agitație. Era deopotrivă elaborat și năvalnic. Catherine avea un volum broșat, intitulat *Grafolgia: Cum ne influențează mintea scrisul*, care îi lansa tot felul de avertismente în legătură cu tendințele și refulările oamenilor („Artist sau Nebun?“, „Drăguț sau Brută?“)

– Toate liniile asta prelungite, dragă..., spunea ea. Sesizez multă mândrie de sine.

¹ Expresie împrumutată din franțuzescul *bon vivant*, în traducere „petrecăreț“

² Denumire generică pentru universitățile Oxford și Cambridge

Stătuseră din nou cu buzele țuguiate deasupra pătrățelului de hârtie de scris ieftină, albastră.

— Ești sigură că asta nu înseamnă doar un libido sălbatic? întrebă Nick.

Dar ea părea să credă că nu era asta. Nick fusese entuziasmat, chiar emoționat, că promise această scrisoare de la un străin; dar era drept că textul în sine nu-i crease prea multe așteptări. „Nick – OK! Referitor la scrisoarea ta, lucrez la Personal (Londra, cartierul Brent). Putem să ne întâlnim, să discutăm despre Pasiuni și Ambiții. Când? Unde?“ – și apoi enormul și excesivul L de la Leo, care ajungea până la jumătatea paginii.

Nick se mutase în casa mare și albă din Notting Hill a familiei Fedden cu câteva săptămâni în urmă. Camera lui era la mansardă, încă vizibil zona copiilor, în care domnea în continuare atmosfera de secrete și revolte adolescenține. Cuibușorul ordonat al lui Toby era în capătul scărilor, camera lui Nick dădea pe palierul luminat de o lucarnă, iar a lui Catherine era la capătul celălalt; Nick nu avea frați și surori, dar se putea considera rătăcitul frate mijlociu. Toby îl adusese aici pe Nick, cu prilejul vacanțelor anterioare, în timpul „escapadelor“ sale londoneze, lungile și palpitantele evadări din sânul mult mai puțin fascinantei sale familii, și Toby era cel a cărui prezență sumar îmbrăcată încă bântuia culoarul de la mansardă. Poate că Toby însuși nu știuse niciodată de ce el și Nick erau prieteni, dar acceptase de bunăvoie evidența acestui fapt. În lunile de după Oxford, rareori îl găseai acolo pe Toby, dar li-l lăsase moștenire pe Nick surorii lui mai mici și primitorilor lor părinți. Era un prieten de familie; și ceva le inspira încredere, o seriozitate, un anume rafinament

Respect pentru oameni si carti

timid, ceea ce lui Nick nu-i era aşa de evident, dar care ajutase familia în luarea deciziei de a-l accepta drept chiriaş. Când Gerald câştigase alegerile în circumscripția Barwick, de unde era Nick, aranjamentul fusese primit cu veselie, căci părea să aibă logica poeziei, a destinului.

Gerald și Rachel erau încă în Franța, iar Nick constată că aproape îl irita întoarcerea lor la sfârșitul lunii. Menajera venea devreme în fiecare dimineață ca să pregătească mâncarea pentru ziua aceea, iar secretara lui Gerald, cu ochelarii de soare pe cap, trecea ca să se ocupe de impresionantul volum de corespondență. Grădinarul își anunța venirea prin mugetul mașinii de tuns iarba, care pătrundează pe fereastra deschisă. Domnul Duke¹, omul bun la toate (Alteța Sa, cum îl striga familia), meșterea câte ceva. Iar Nick locuia acolo și aproape că se simțea stăpân. Îi plăcea să vină în Kensington Park Gardens pe inserat, când strada lată, fără copaci, era inundată de soare, iar cele două terase albe se scrutau cu îngăduință plăcăsită a unor vecini bogăți. Îi plăcea la nebunie să intre nestin-gherit pe ușa verde cu trei zăvoare de la intrare și să-o încuiie iar în urma lui, să simtă siguranța tacută a casei, în timp ce se uita în sufrageria cu pereti roșii sau când urca scările spre salonul dublu și-și continua urcarea pe lângă ușile întredeschise ale dormitoarelor albe. Primul rând de scări, care dădea spre hol, era din piatră; etajele superioare aveau scărățitul misterios al stejarului. Se vedea conducând pe cineva pe ele, arătându-i casa unui nou prieten, poate lui Leo, de parcă aceasta i-ar fi aparținut în realitate, sau avea să-i aparțină într-o bună zi: tablourile,

¹ În traducere, „Duce“

Respect pentru oameni și cărți

portelanurile, mobilierul franțuzesc cu forme arcuite, aşa de diferite de cele cu care crescuse el. Îl însoțeau reflexiile lemnului lustruit și închis la culoare, stinse ca ale umbrelor. Profitase de ocazie și explorase întreaga casă, de la dulapurile în formă de trapez din mansardă și până la debaraua de la subsol, el însuși un muzeu imprecis, pe care Gerald îl botezase *le trou de gloire*. Deasupra șemineului din salon era un tablou de Guardi, un *capriccio* care înfățișa Venetia, cu o ramă rococo aurită; pe peretele opus, erau două oglinzi mari tot cu rame aurite. Asemenea eroului său, Henry James, Nick simțea că poate „îndura mult auriu“.

Uneori se întorcea Toby, și atunci salonul era invadat de o muzică asurzitoare; sau era în biroul tatălui său din partea din spate a casei, dădea telefoane în străinătate și bea un gin cu apă tonică – toate acestea nu din dorința de a-și sfida părinții, ci din cuvenita imitare a libertăților pe care chiar aceștia și le luau în casă. Ieșea în grădină, își scotea nerăbdător cămașa, se tolănea pe sezlong și citea paginile de sport din *The Telegraph*. Nick îl vedea de la balcon și cobora la el, gâfând ușor, pentru că știa că lui Toby îi plăcea să-și expună trupul de canotor. Era necomplicata binefacere a frumuseții. Beau o bere, și Toby întreba:

– Soră-mea e bine? Sper că nu e prea nebună.

Iar Nick răspundea:

– E bine, e bine, ferindu-și ochii de soarele la asfințit al lunii august și transmițându-i liniște prin zâmbetul său, pe lângă alte sentimente nebănuite.

Dispoziția schimbătoare a lui Catherine era pentru Nick o parte semnificativă din mitologia casei. Toby îi

Respect vorbise despre ea într-o seară la facultate, un gest de încredere, în timp ce stăteau pe o bancă pe malul lacului.

— E destul de volatilă, înțelegi? spuse el, impresionat în sinea lui de cuvântul pe care îl alesese. Mda, are toanele ei. Lui Nick i se părea că toată casa, aşa cum și-o imaginea deocamdată, căpăta lumina și penumbra toanelor, iar traiul acolo era dominat de emoție, cum era aerul de la Oxford de miroslul apei lacului. Știi, mai demult își creștea pielea de pe mâini cu o lamă. Toby tresări și încuviință din cap. Slavă Domnului că a depășit faza asta.

Părea ceva mai grav decât o simplă toană, iar când o cunoscuse, Nick se trezise că se uită încordat la mâinile ei. Pe un braț avea niște linii paralele, lungi de câțiva centimetri, iar pe celălalt, un model din cicatrici în unghi drept, pe care nu puteai evita să le privești ca pe niște litere; poate încercase să scrie „ELLE“. Dar erau de mult vindecate, mărturia unui lucru care altfel ar fi fost dat uitării; uneori își trecea absentă degetul peste ele.

— Trebuie să avem grijă de pisicuța Cat, aşa se exprimase Gerald înainte de plecarea lor, sugerând astfel că sarcina era simplă, dar că în același timp era nevoie de responsabilitate.

Era casa lui Catherine, dar Nick era stăpânul. Se instalase emoționată acolo, de parcă ea, nu Nick, ar fi fost chiriașul. O uimea dragostea lui față de spațiile pompoase și lăua în zeflemea atașamentul cunoșătorului pe care îl arăta față de picturi și mobilier.

— Ești un snob, spunea ea cu un râs provocator.

Venind din partea familiei pe care era bănuit că o privește cu snobism, aceste cuvinte îi puneau o problemă.

— Nu chiar, răspunse Nick, de parcă o mică încuviațare era cea mai bună negare. Pur și simplu îmi plac lucrurile frumoase.

Catherine se uitase amuzată împrejur, de parcă ar fi privit un morman de vechituri. În absența părinților, pornirile ei erau de o transgresivitate timidă și, mai cu seamă, o manifesta fumând și invitând necunoscuți acasă. Într-o seară, Nick se întoarse și o găsi bând în bucătărie cu un șofer de taxi bătrân, de culoare, și spunându-i acestuia pentru ce sume erau asigurate lucrurile din casă.

La nouăsprezece ani avea deja o panoplie de iubiți cărora le dăduse papucii, fiecare dintre ei posesor al unui epitet denigrator, uneori singurul nume pe care li-l cunoștea Nick: „Lătei“, „Rufe necălcate“ sau „Controlorul de cantitate“. Mulți dintre ei aproape că păreau aleși special pentru că erau inacceptabili în Kensington Park Gardens: un galez de vreo patruzeci de ani cu aspect de vagabond, pe care îl cunoscuse la Notting Hill Record Exchange; un punker frumos cu „FUT“ tatuat pe ceafă; un rastafarian de prin apropiere care mormăia profetic despre Babilon și pieirea lui Thatcher. Alții erau studenți de la școli private și tineri profesioniști spilcuiți, aflați în plin avânt în marasmul thatcherian. Catherine era fragilă, dar irresponsabilă cu corpul ei; ceea ce le-o făcea atrăgătoare băieților deseori îi și punea pe fugă. În naivitatea lui nemărturisită, Nick încerca un anume respect față de experiența ei în materie de bărbați: atât de eșecuri presupuneau că înainte trebuie să fi avut un număr mare de succese. Nu putea judeca niciodată cât de atrăgătoare era. În cazul ei, combinația genetică dintre doi părinți arătoși avusese drept rezultat altceva decât frumusețea apatică

a lui Toby: gura mare a lui Gerald, care inspiră încredere, fusese înghesuită cu stângăcie în ovalul fin al feței lui Rachel. Gura era întotdeauna cea care îi trăda sentimentele lui Catherine.

Adora satira și se pricepea să imite voci. Când se îmbăta cu Nick, își imita familia stârnindu-i hohote, aşa că, în mod straniu, aceștia păreau să nu fi plecat de acasă. Gerald, cu vocea lui bubuitoare și glumeață, cu înclinația lui spre tot ce e splendid, cu aforismele lui preferate din seria de cărți cu Alice. „Zău aşa, Catherine“, protesta Catherine, „tu poți să scoți din balamale și o stridie.¹“ Sau: „Mai ții minte rămurile aritmeticii, Nick? Ambiția, Abaterea Atenției, Urâtificarea și Zeflemisirea...²“ Nick se prindea și el în joc, dar avea sentimentul că este lipsit de maniere și perfid. Stilul lui Rachel, deopotrivă aristocratic și de o stranițate distanță, îl atrăgea mai mult. Pronunța cuvântul „grup“ aproape nemăște, sugerând că ea nu avea să facă niciodată parte din aşa ceva; iar „filistin“, pronunțat franțuzește, părea să-i desemneze pe toți aceia care îl pronunțau diferit. Nick încercă cu Catherine, care râse, dar poate nu era prea impresionată. Pe Toby nu se deranja să-l imite; ce-i drept, era greu de „redat“. Însă o imita cu succes pe nașa ei, ducesa de Flintshire, care, asemenea modestei Sharon Feingold, fusese cea mai bună prietenă a lui Rachel la școala Cranborne Chase și a cărei prezență în viața lor dădea și mai multă maliciozitate zeflemelei la adresa domnului Duke, omul bun la toate. Ducele cu care se căsătorise

¹ Lewis Carroll, *op. cit.*, p. 30

² Lewis Carroll, *op. cit.*, p. 80

Sharon avea scolioză și un castel în ruină, iar averea câștigată din afacerea cu oțet a familiei Feingold picase tocmai bine. Nick nu o întâlnise încă pe ducesă, dar, după cum o înfățișase Catherine ca pe o sfârlează socială zănatică, simțea că deja o cunoscuse, fiind însă scutit de anxietatea aferentă.

Nick nu-i spusese niciodată lui Catherine că era îndrăgostit de fratele ei. Îi era teamă să n-o umfle râsul. Dar vorbeau mult despre Leo, în săptămâna de așteptare, o săptămână care acum se târa, acum o lua la galop. Nu aveau prea multe date, dar suficiente pentru ca două imaginații zglobii să poată alcătui un personaj din ele: scrisoarea albastru-pal, cu liniile ambiguë; vocea, pe care numai Nick i-o auzise cu prilejul veseliei pălavrăgeli pompoase, în cursul căreia își puseseră la punct planurile și care era neutră, londoneză, nu în mod evident de bărbat de culoare, deși sesizase în ea o ironie și o resemnare aparte; și fotografia color, ce arăta că, deși Leo nu era aşa de arătos cum pretindea el, totuși merita privit. Stătea pe o bancă din parc, vizibil de la talie în sus, lăsat pe spate – era greu de spus ce înălțime avea. Purta o geacă de aviator închisă la culoare și privea în depărtare cu o grimașă, care părea să-i aștearnă o umbră peste trăsături sau dădea impresia că o umbră se ridică dintre ele. În spatele lui se vedea cadrul gri-argintiu al unei biciclete de curse sprinținite de bancă.

Conținutul anunțului inițial („Bărbat negru, peste 25 de ani, foarte arătos, interesat de cinema, muzică, politică, caută tip intelligent, cu preocupări similare 18–40 de ani“) fusese șters într-o oarecare măsură de visarea de mai târziu a lui Nick și de premonițiile lui

Catherine, care îl afundaseră și mai mult pe Leo în lumea sexului stâñjenitor și a duplicității, mult mai familiară lui Catherine. Uneori, Nick trebuia să-și amintească sieși că el, nu Catherine, avea întâlnire cu Leo. În timp ce se grăbea spre casă în seara aceea, studie din nou cerințele. Nu-și putea alunga sentimentul că nu se va ridica la standardele noului său iubit. Era inteligent, tocmai își terminase cu brio studiile la Universitatea Oxford, dar oamenii se refereau la lucruri așa de diferite când vorbeau de muzică și politică. Faptul că îi cunoștea pe cei din familia Fedden îi oferea un avantaj. Intervalul generos de vîrstă îl liniștea. El avea doar douăzeci de ani, dar chiar și dacă ar fi avut dublu, Leo tot l-ar fi dorit. De fapt, poate avea să stea cu Leo douăzeci de ani: aceasta părea promisiunea cifrată a anunțului.

A doua serie de corespondență era încă împrăștiată în hol, iar de sus nu venea nici un zgomot; dar, după schimbarea care plutea prin aer, simțea că nu este singur. Strânse scrisorile și descoperi că Gerald îi trimisese o vedere. Era imaginea alb-negru a unui portal în stil romanic, mărginit de sfinți și cu un timpan ce ilustra o Judecată de Apoi însuflețită. „*Église de Podier, XII siècle*.“ Gerald avea un scris mare, nervos, mâncă majoritatea literelor, care poate erau inutile din cauza peniței groase. Autorul *Grafologiei* i-ar fi diagnosticat, poate, un ego la fel de mare ca al lui Leo, dar impresia principală era cea de grabă aproape evazivă. Formula de încheiere putea fi „Cu drag“, dar în același timp și „Cu respect“, sau chiar, un absurd „Salut“ – așa că nu prea știai cum să teau lucrurile cu el. Din căte își dădea seama Nick, se distrau. Era încântat că primise vederea, dar aceasta îl și întrista

puțin, amintindu-i că idila de august avea să se sfârșească în curând.

Se duse în bucătărie, unde Catherine, cel mai probabil, făcuse dezastru după vizita matinală a Elenei. Sertarele cu tacâmuri atârnau deschise. Aveai vagul sentiment că cineva dăduse o spargere acolo. Tânărul în sufragerie, dar ceasornicul Boulle ticăia la locul său pe poliță, iar seiful argintiu era încuiat. Portretele cafenii ale lui Lenbach, care îi înfățișau pe strămoșii lui Rachel, priveau cu asprime, ca Leo. La etaj, în salon, ferestrele erau deschise spre balconul din spate cu forme arcuite, dar laguna albastră a lui Guardi încă strălucea deasupra poliței. Partea din mijloc mai joasă a unei biblioteci cu mai multe corpuri era deschisă. E ciudat cum simplul fapt de a locui într-o asemenea casă putea crea impresia unui jaf. Se uită în jos de la balcon, dar în grădină nu era nimeni. Urcă mai liniștit următoarele trei șiruri de trepte, iar când gândul la Leo îi dădu iar emoții, acestea erau aproape o joacă de copii pe lângă cele pe care i le trezea matura misiune de pazire a casei. O văzu pe Catherine umblând prin camera ei și o strigă. O adiere de vânt îi trântise ușa, iar în cameră lui atmosfera era înăbușitoare, cărtile și hârtiile de pe masa de lângă fereastră erau îndoite la colțuri și fierbinți.

— O clipă, m-am gândit că ne jefuiește cineva, spuse Nick, dar deja nu-i mai era frică.

Alese două posibile cămăși de pe umeraș și se uită în oglindă când Catherine intră și se opri în spatele lui. Sesiză imediat dorința ei de a-l atinge și neputința de a o face. Nu îi căută privirea în oglindă, pur și simplu se uită la el, la umărul lui, de parcă el ar fi știut ce are de făcut. Arbora zâmbetul slab, uluit al cuiva care cu greu face față

durerii. Îi zâmbi și Nick mai larg, pentru a mai prinde câteva clipe de răgaz, de parcă ar fi fost una din glumele lor obișnuite.

— Albastră sau albă? întrebă el, acoperindu-se din nou cu cămășile, ca două aripi. Apoi lăsa mâinile în jos, iar cămășile atinserează podeaua. Vedea deja cum se lasă noaptea și pe Leo pe bicicleta lui de curse, grăbindu-se spre casă în Willesden. Nu e prea bine? întrebă el.

Catherine se îndepărta și se așeză pe pat, se aplecă în față și ridică ochii spre el, cu umbra unui surâs care nu prevăstea nimic bun. O văzuse cu rochița aceasta înflorată zi de zi, cu ea umbla pe stradă, o rochie de pe Portobello Road care părea perfectă pentru cartierul acela sau așa cum și-l închipuia ea, dar acum, fără mâneci, spate și poale, abia dacă putea fi considerată îmbrăcăminte. Nick se așeză lângă ea, o strânse în brațe și o frecă pe spate, de parcă ar fi vrut să-o încâlzească, deși ardea ca un copil bolnav. Se lăsa în voia lui, apoi se îndepărta puțin de el.

— Și atunci, ce pot să fac? întrebă Nick și-și dădu seama că speră și el să fie alinat.

În spațiul adânc și scânteietor al oglinzii, observă doi tineri în plină criză nedezvăluită.

— Poți să iezi prostiile alea din camera mea, spuse ea. Da, du-le jos pe toate.

— Bine.

Nick traversă palierul și intră în camera ei, unde, ca de obicei, perdelele erau trase și aerul, acru de la mirosul de fum. Pânza deasă roșie din jurul abajurului răspândea un miros periculos și filtra lumina printr-un haos de așternuturi de pat, lenjerie intimă și discuri. Cineva scotocise prin sertare și dulapuri – jaful imaginar trebuie

să-și fi atins aici climaxul ratat. Nick privi împrejur și, deși era singur, își luă un aer binevoitor, pregătindu-se să preia controlul. Mintea îi lucra rapid și responsabil, dar se mai agăță puțin de ultimele momente de ignoranță. Scoase un sunet slab de concentrare și-și aruncă ochii la masă, la pat și la mormanul de vechituri de pe cufărul frumos și vechi de nuc. În dulapul din colț era un lavoar, iar Catherine pusese o mulțime de lucruri pe faianța din jurul lui, ca pe instrumentarul necesar pentru o operație: un cuțit de feliat greu, un satâr curbat cu două mâneri, câteva cuțite de filetat tocite și doi clești micuți cu care Nick îl văzuse pe Gerald apucând și întorcând o halcă de carne, aproape de parcă ar mai fi putut să fugă. Le strânse cum se pricepu și coborî grijuliu cu ele la parter, cu un respect nou, îndurerat.

Catherine era convinsă că nu ar trebui să sune pe nimeni și sugeră că urmau lucruri și mai grave dacă suna. Nick se plimba de colo colo, nu foarte convins de acest lucru. Faptul că nu știa ce să facă avea legătură cu ne-cunoașterea lumii în care pășise de curând. Își imagină șocul pe care îl vor avea părinții ei când vor afla și văzu pata de pe obrazul noii lui vieți alături de familia Fedden. În definitiv, nu puteai avea încredere în el, după cum el bănuise, dar ei, nu. Se temea să nu greșească, dar se temea și să acționeze. Poate ar fi bine să încerce să-l caute pe Toby? Dar Toby era un nimeni pentru Catherine și îl trata, în cel mai bun caz, cu o politețe indiferentă. Nick își plăsmuia povestea în minte. Se convinse pe sine că nenorocirea fusese analizată, privită și apoi respinsă. Avusese loc un ritual al confruntării, care durase o oră, un minut, toată după-amiaza – și poate că nu ar fi fost